

ELŐFIZETÉS
HÁLYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hónap ... 15 Lei.

Hirdetések
 árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 233.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regela Ferdinánd I. (József főh.) utj. 22.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, március 8.

A szovjet ellen.

Körülbelül egy hete Oroszországból egyre érkeznek a jelentések olyan komoly zavargásokról, amelyek a szovjet-diktatura megbuktatására irányuló erős ellenforradalmi népmozgalmaknak nevezhetők. A mozgalmak, ugyilátszik, a moszkvai és pétervári munkásság köréből indultak ki.

A szovjetkormány a mozgalmakkal szemben a legszigorúbb ellenrendszabályokat léptette életbe. Moszkvában utcai harcokra is került a sor, amelyeknek során számos munkást megölték és több százat megsebesítettek. Moszkva mellett pedig a sztrájk vezetőit kivégezték. Az ellenforradalmi mozgalom azonban nem szűnt meg, most már átharapódzott a vidékre is. A szovjetbirodalom minden részéről érkeznek jelentések a jelenlegi kormány rendszer elleni lázadásokról. A legújabb jelentés szerint pedig a pétervári helyőrség egyrésze is a felkelőkhöz csatlakozott. Természetesen a katonaság állásfoglalása fogja eldönteni a szovjetellenes felkelés sorsát. A kronstadti tengerészekről már régebben jelentették, hogy felkeltek a szovjeturalom ellen. A legújabb jelentések pedig azt hozzák hírül, hogy a matrózok a pétervári helyőrség vörös csapatait is a maguk részére akarják megnyerni, hogy így közösen döntsek meg a szovjeturalmat.

Moszkvában, amikor a sztrájk kitört, a következő semény történt. A munkások azt a követelést terjesztették elő, hogy a kenyér-adagokat emeljék, az összes polgári szabadságjogokat állítsák vissza és hívják össze azonnal az alkotmányozó gyűlést. Egy csomó munkás egykaszárnya a katonák között kezdett elmozdítani. A katonáknak azt a parancsot adták, hogy lépjenek fel fegyveresen a munkások ellen, de a katonák vonakodtak a tömegre löni. Erre a hatalmon levők felvonították kínai csapatokat, amelyek ráölttek a munkásokra. Ennek a vérfürdőnek igen komoly utcai harcok lettek a következmények s állítólag a vörös hadsereg katonái főmegeesen csatlakoztak a felkelőkhöz. A helyzet oly komoly Szovjetországban, hogy Lenin és Trockij

állítólag elmenekültek a krmi félszigetre.

Párisi jelentések szerint a kronstadti matrózoknak már sikerült Pétervárra behatolniuk az ottani felkelők segítségével. A kor mánycsapatok az utcai harcok folyamán ágyukat is használtak. Állítólag a pétervári szovjet, miután nem tudta legyőzni a felkelést, tárgyalásokat kezdett a lázadók vezéréivel. Ugyilátszik, a Kaukázusban is hanyatlóban van a szovjeturalom csillaga. Georgiában az ellenforradalmárok megbuktatták a szovjetkormányt és elfoglalták a fővárost. Moszkvából azonban azt jelentették, hogy Tifliszt a bolsevisták visszafoglalták. Ezzel szemben Konstantinápolyból az a hír érkezett, hogy ez a jelentés nem felel meg a valóságnak, mert Georgia fővárosa még mindig az ellenforradalmárok kezében van. És végül Lembergől az a jelentés érkezik, hogy Volhíniában is felkeltek a vörös uralom ellen, az ottani vörös hadsereg egyes osztagait felmorzsolták és átűzték a lengyel határon.

Az a kérdés, hogy ez a kétségkívül nagy jelentőségű népmozgalom terjedelemben és erőben növekedni fog-e? A legtöbb jel arra vall, hogy az erre vonatkozó várakozások nem fogják kétségben hagyni a civilizált, művelt világot. A szovjeturalom az orosz birodalomban gazdasági nyomorúságot

idézett elő, amelyet a tömegek már régóta nem bírnak elviselni. A munkásság egy borzalmas tétre tekinthet vissza, amelyben a fűtőanyaghiány miatt védtelenül ki volt téve a fagynak és kimondhatatlan nélkülözéseket kellett szenvednie. Ámbár mindezideig a tanácsdiktatura terrorja minden mozgalmat csirájában elfojtott, a nyomornak oly foka van, amelyen túl a legembertelenebb terror is kudarcot vall, amelyen túl a kétségbeesés lesz urrá a lelkeken és amelyen túl az elnyomott tömegek halálmegevetéssel küzdenek az éhség és az elnyomatás ellen. Hogy ezt a határt már elérte, ezt mi is haladtak rajta, legjobban azok a jelentések igazolják, amelyek arról adnak hírt, hogy az ellenforradalmi mozgalmak a vörös hadseregben is elharapództak.

A szovjeturalmat saját népének elkésereése fogja rombadönteni. Kesereése fogja rombadönteni. Visszatartott lélekzettel lesi az egész világ ezt a hatalmas küzdelmet. Ha a közelgő tavasz a tanácsdiktatura bukását hozza, akkor az egész emberiség a megváltás tavaszát fogja ünnepelni.

Fontos városi ügyek a reszortoknál

(Dr. Angel elulji (kolozsvári) utjáról.)

Dr. Angel István helyettes polgármester ma érkezett haza Cluj-ról (Kolozsvárról), ahol a városnak több igen fontos ügyét intézte el. Dr. Angel utjának eredményéről a következőket mondotta munkatársunknak: A városi iskolák, állami kezelésbe való átadása, illetve átvétele ügyében felkerestem a közoktatásügyi államtitkárságot, de Prie államtitkár hivatalos ügyben Bucurestiben tartózkodott s így döntés nem történhetett. Alkalmam volt beszélni a közoktatásügyi referenssel, aki kijelentette, hogy az államtitkárság örömmel fogadja a városnak iskolák államosítására vonatkozó ajánlatát. A referens leiratot adott át, amely hat pontban körvonalazta az iskolák átadásához szükséges adatokat. Ottlétem alatt érkezett Bucurestiből Prie államtitkártól egy távirat, amelyben kéri, hogy tudassák azt az összeget, amely 1920. október 1-től a községi és állami tanítók fizetési különbözetét teszi ki. Ez

az összeg egész Erdély területére 22 millió lei. A távirat arra enged következtetni, hogy az állam az Erdély területén levő összes iskolákat saját kezelésébe akarja átvenni. Az államtitkárság kéri a városi felterjesztésében közzölje, hogy milyen anyagi áldozatokat hozna az iskolák államosítása esetén. Efelett a tanácsog dönteni. Természetesen a város a szükséges helyiségeket az iskolák rendelkezésére bocsátja és ellátja azokat fűtéssel és világítással. Így azt hiszem rövidesen megtörténik és semmi akadályja nincs az iskolák államosításának. Aradon a községi és állami tanítók 1920. október 1-től 1921 február 1-ig fizetési különbözete több, mint 380.000 lei, amely összeget államosítás esetén a városnak az állam átutalja.

Azután felkerestem a népjóléti államtitkárságot, ahol megemlítettem a gyermekkórház állami kezelésbe való átvételét. A gyermekkórház fenntartása szin-

tén nagy összegbe kerül a városnak. Míg a háború előtt 30-40, most 200 ezer lei a deficit. Moldován Gyula államtitkár kijelentette, hogy tervbe van véve az összes kórházak államosítása. Tárgyaltam még Moldován Gyula államtitkárral a vegyvizsgáló állomás átvétele ügyében is. Az államtitkár kijelentette, hogy erre az intézményre igényt tart úgy a népjóléti, mint a földmivelésügyi minisztérium. A két minisztérium egy-egy megbízottat küld rövidesen Aradra a vegyvizsgáló állomás átvétele ügyében. Valószínű hogy az állomás felszerelését két részre osztják. Az egyik a vetőmag, a másik az élelmiszerek megvizsgálásával fog foglalkozni.

A földmivelésügyi államtitkárságtól megbízást kaptam, hogy lépjek érintkezésbe Farcasan kerületi jószágigazgatóval, hogy meghatározzuk egy körülbelül 30 holdnyi területet, amely vetőmagtermelésre alkalmas. Ennek az intézkedésnek az az oka, hogy a földmivelésügyi minisztérium Arad környékén egy területet akar felhasználni arra a célra, hogy rajta nemesített vetőmagot termeljen. Szerintem erre a célra legalkalmasabb terület a Csálla-erdő letarolt része.

A londoni konferencia

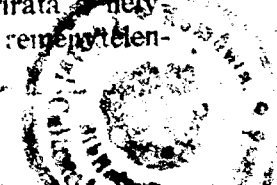
(Megegyezés készült.)

BERLIN. A birodalmi gyűlésen Löwe elnök ismertette Lloyd-George ultimátumát és a Németország ellen tervezett rendszabályok módosításait. Amikor a szövekre jelentkezett kommunista képviselők beszélni akartak, óriási viharos tüntetés tört ki ellenük, úgy, hogy az ülést be kellett rekeszteni.

LONDON. Lloyd-George és Briand lord-Curson lakásán Simons német külügyminiszterrel megbeszélést folytattak a mai mes programjáról. A tanácskozáson Simons utalt arra, hogy neki meghatalmazása van a tárgyalások folytatására.

PARIS. Francia politikai körökben az a felfogás, hogy a németek ellenjavaslatukat a szövetségesek kívánságaihoz képest meg fogják változtatni.

BÉCS. A Neue Freie Pressének jelentik Berlinből: A helyzetet oly módon kísérik megoldani, hogy egyelőre néhány évre szűkebb provizoriumban egyeznek meg olyképpen, hogy Seydoux francia megbízottnak a brüsszeli értekezleten előterjesztett javaslatát elfogadják. Simons külügyminiszternek a kormányhoz intézett távirata, amelyet nem mondja rejtélytelennek.

Nem oszlik fel az üzletvezetés.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a CFR. aradi igazgatósága április 1-i érvénnyel az utóbbi időben számos alkalmazottjának felmondott. Arról is megemlékeztünk, hogy a tömeges felmondások eszközését illetékes körök az aradi üzletvezetés várható feloszlásával vélték összefüggésbe hozni. Az aradi kerületi vasut-igazgatóság azonban ma távirati értesítés érkezett, amelyből kétségen kívül megállapítható, hogy az aradi üzletvezetés leg-
alább is látható időn belül továbbra is itt marad a városban és azt nem fogják beolvasztani más vasuti kerületbe. A rendelet ugyanis arról érteti az aradi vasut-igazgatóságot, hogy a közeljövőben a bucaresti központi vezérgazgatóság részben erdélyi, főleg azonban regatbéli vasuti alkalmazottakat fog beosztani az aradi vasut-igazgatósághoz és ezekkel a vasutasokkal fogja az aradi vasut-igazgatóság a CFR. felmondott alkalmazottai helyét betölteni. Értesülésünk szerint több szamosztályhivatalnok forgalmi tisztviselő, továbbá kalauz, mozdonyvezető és fűtő — még március hónapban megérkezett Aradra. A megíresedett állásokat nyilván tartó táblázat az aradi üzletvezetés igazgatósága már össze is állította és az új vasutasokat így majd az aradi kerületi vasut-igazgatóság fogja szolgálatára beosztani.

Külpolitika

a magyar nemzetgyűlésben.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés mai ülésén Ereky Gyula szöbáhozta a baranyai állapotokat. Ohajtandó, mondotta, hogy a külügyminiszter már most böcsájtkozzék tárgyalásokba, hogy azokon a megszállott területeken, amelyek a békeszerződés értelmében Magyarországhoz tartoznak, visszaállítsák a magyar közigazgatást. Azt kérdezte, hajlandó-e a külügyminiszter tárgyalást kezdeni a magyar közigazgatásnak és a vasuti forgalomnak helyreállításáról és van-e a külügyminiszternek tudomása arról, hogy szerb nyilatkozatok szerint a Baranya kérdését Nyugatmagyarországgal junktimba állították. Sürgős intézkedést kér arra nézve, hogy az említett területeken a közalkalmazottak helyzetét javítsák és az amnesztia-rendeletet Baranyában is érvényesítsék. Thury Béla az osztrák kancellárnak Nyugatmagyarországról tett nyilatkozata értelmében interpellált. Azt kérdezte, hogy Ausztriával milyen alapon folynak a tárgyalások, eddig milyen eredményre vezettek és hogy milyen eredmények várhatók. Gratz Gusztáv külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy remény van arra, miszerint a tárgyalások az ígéretek alapján lesznek folytathatók.

AZ ARADI KÖZLÖNY

bekapcsolt telefonszáma 151.

Károlyi Mihályt kiutasították Olaszországból.

Zürich: Ideérkezett jelentések szerint az olasz kormány kiutasította Olaszország területéről gróf Károlyi Mihályt, gróf Károlyi Mihályt és Simonyi Henriket, a gróf titkárát. Az olasz kormány azzal okolja meg a kiutasító végzést, hogy Károlyi Mihály visszaélt a vendégjoggal és kétes elemekkel az olasz állam nyugalma veszélyeztető tárgyalásokat folytatott.

Roma. Firenzei lapjelentések szerint gróf Károlyi Mihályt olyan iratokat foglaltak le, amelyek bolsevista propagandára vonatkoznak. Károlyi Mihályt őrizetbe helyezték és nem is utazhatik el Olaszországból, mert több külföldi konzulátus vonakodik látamozni utlevelét.

Firenze. Gróf Károlyi Mihályt és feleségét letartóztatták. Mindkettőt az ország határára fogják kisérni és a kiutasítási rendelet következtében más gyanus külföldieket is kiutasítanak.

Páris. A Temps írja: Firen-

zében gróf Károlyi Mihályt gyakran látták együtt fiatal szélső forradalmárokkal, akik Károlyit Firenzebe való érkezése után rögtön felfedezték és nem esett nehezükre meggyóni őt arról, hogy félreismert, üldözött politikai lángész, akire nevezetes hivatás vár. Károlyi a legradikálisabb politikusok társaságában fordult meg és állandóan a világ megreformálásáról szónokolt. Károlyi akciója mögött Lenintől eredő anyagi eszközöket sejtettek és ezért követelték kiutasítását.

Bécs. A Neue Freie Presse-nek jelentik Rómából: Gróf Károlyi Mihály ellen elfogató parancsot adtak ki, mert lefoglalt levelezése alkalmas a bűnvádi eljárás megindítására. Hozzáérkezett pénzesomagiain ez a felírás volt: Szovjet. Károlyihoz állandóan gyanus alakok jártak. A gróf, akit kitoloncolnak Olaszországból, Portugáliába utazik és ott fog letelepedni.

Irodalom és művészet.

A színház heti műsora:

Kedd: Mánás Miska. (B.)
Szerda: Mánás Miska. (C.)
Csütörtök: Cigányprimás. (A.)
Péntek: Bajazzók. — Paraszbecsület. (B.)
Szombat: Ezüst sirály. (C.)
Vasárnap d. u.: Cigányprimás. Este: Mánás Miska. (A.)

Leányom.

(Premiér a városi színházban.)

Szombaton mutatta be a színház Földes Imre Leányom című fehér darabját, meglehetősen kisszámú közönség előtt. A színház igazgatósága kissé elkésett ezzel a premiérral, amelynek decemberben vagy januárban lett volna a helye, de nem most, amikor szolid, izgalmaktól és drámai erőtel mentes darabokat nem szívesen néznek meg azok, akik inkább sétálnak az enyhe tavaszi levegőben. Földes darabja is enyhe, tavaszias hangulatú színpadi alkotás, abból az iskolából, amelyből a Csitri került ki. És az utolsó felvonás zárójelenetéig mintha a magyar miliőbe helyeztünk Csitrit láttuk volna. Itt is szerepel egy öregedő festőművész, egy elragadóan kedves fiatal leány, egy fiatal síheder. Itt is megszökik a kisleány az idős festőhöz, aki szerelmes a leányba és viszont, csak hogy a darab vége közelebb áll a drámai igazságszolgáltatáshoz, mert eltérően a Csitritől a leányka mégis a festő lesz, ami viszont a valószínűség rovására irandó. De ezek nem nagy hibák, nem pedig akkor, ha az előadás jó és a közönség tetszik. A kivételesen elsőrangú és jól rendezett előadás teljes mértékben megnyerte a közönség tetszését. Első helyen Gajd zsinszky Irénkeről kell megemlékeznünk. Ez volt a második fellépése. Most már sokkal biztonságban mozog a színpadon a kétségtelenül tehetséges fiatal színésznő, a ki lényének elragadóan kedves

varázsával ruházta fel a hiál szerepet. Csige Böske egy fiatal mostohaanyát játszott stílusosan, finoman kipoentirozottan. Gyarmathné egy öreg kisasszony szerepéből alkotott kedves figurát Tóth Böske pedig az öreg gazdasszonyt játszotta igen jól. Forgács az öregedő festőt finom humorral és ahol kellett meggyőző érzéssel rajzolta meg. Mészáros az esetlen síheder pompásan játszotta. Földes passzív szerepét elfogadhatóvá tette. A közönség lelkesen tapsolta a szereplőket. (Ky.)

A „Haladás” a kulturpalotában.

Már rég nem látott a kulturpalota nagyterme oly nagy közönséget, mint vasárnap délután az aradi Patronázs-egyesület által rendezett Haladás-előadáson. A hatalmas terem zsufolásig megtelt. Műértő iri közönséggel: a Haladás állandó barátaival, akik mind tisztában vannak az egyesület nemes céljaival. Akik kezdettől fogva figyelték a Haladás működését, kedvesen lepődtek meg az utóbbi időben. A Haladás ma már Arad egyik legnemesebb és legnagyobb jótékony egyesületévé fejlődött és Vajda Zsigmondné elnöknőnek vezetésével többek között egy vafrodát is tart fenn, ahol sok szegény munkanélküli leánynak biztosít állandó és biztos kenyeret. A magasnője előadást Dörner Jolán sok megértéssel előadott prólógja nyitotta meg. Különös sikert aratott Szilágyi Gyula zenetudós nagytehetségű tanítványa, Karacsony Juci, aki igazi művészi tetchnikával rendelkezik. A közönség szünni nem akaró tapsai kényszerítette, hogy zongorán még egy zeeszámot adjon elő. Anyos Blanka szavalatával megérdemelt sikert ért el. Kubelka Ferdinánd hegedűjátéka Nagy Erzsike zongorakiséréttel elfogadott mindenkint. Az előadás 5. száma dr. Metzger Márton főgimnáziumi tanár előadása volt. Nagy figyelem kísérette mindvégig

Metzger szavait. Gelényi Hajnal-ka kellemesen csengő énekét Hal-lota Istvánné kísérette zongorán. Dr. Ungár Imre és Robitsek Dusi zenezsáma méltán foglalt helyet a művészdélután többi száma között. Balla Irén monológot mondott el temperamentumosan. Takács Mihály aradi operaénekest Péter Ervin zongoraművész kísérette zongorán és ez a szám a legszigorubb kritikikus szemével nézve is pompás volt. A műsort Bodnár Klárinak plasztikus tánc-
ca fejezte be Bodnár László zongorakiséréte mellett.

A színházi Iroda közleményel. A Mánás Miskát elsőrangú új szereposztással eleveníti fel a aradi színház-színház. A kiváló magyar operett új szereplő Horváth Mici (Marcsa), Halmos Mici (Rolla), Sebestyén Jenő (Miska) és régi szerepüket tartották meg Barics, Benkőné és Faludi. A népszerű operettet kedden és szerdán játszik. — A Cigányprimás csütörtöki reprizét nagy érdeklődés előzi meg. Az operett egyik vezető szerepét, a fiatal Gaston gróftól ezúttal először játsza Aradon Sebestyén Jenő, a máris közkedvelt, nagyszerű tánc-
komikus.

A prefektus felesége a képkiallításban. Tegnap délelőtt nyílt meg a Központi szálló kerthelyiségében rendezett képtárlat. A délelőti folyamán igen sok látogatója volt a kiállításnak. Délelőti üzenegy órákor megjelent a kiállításban Radu Pancu prefektus felesége is, aki elragadtalással nyilatkozott a kiállított képekről. Értesülésünk szerint a tegnapi nap folyamán nagyobb képvásárlások is történtek.

Táblás házak a Modern Kabaréban. A Modern Kabaré új társulatának nagyszerűségét mi sem bizonyítja jobban, minthogy az eddigi három előadás táblás ház előtt folyt le. Valósággal szék-
kapkodják esténként a jegyeket s tulzás nélkül megállapítható, hogy ilyen kitűnő kabarétársulat még nem működött Aradon. A üzenőt kitűnő magánszámon kívül Tábori Emil ötgyedődrás bohóza: „A nőlen férfi” került bemutatásra, amelyben csaknem az egész társulat játszik s amelyben úgy pergetik egymást a kacagtató jelenetek.

Novák Irén elszereződött. A színház igazgatósága most kezdi meg az új szezonra a szervezkedést. A színház-színház tagjait ajánlatuk benyújtására szólította fel s úgy tudjuk, hogy a társulat tagjainak nagyrésze Aradon marad. Eddig csak két kiváló művész távozásra befejezett tény. Novák Irén, aki közel tíz esztendei pihenés után a múlt év szeptemberében tért vissza a színpadra, biztosan eltávozik Aradról. A művésznő leszerződött a budapesti Renaiszance-színházhoz és valószínűleg már e hó 15-én meg is válik az aradi színházról. Eltávozik Aradról Forgács Sándor, a kiváló drámai színész is, akit szeptembertől kezdve a cluj (kolozsvári) Magyar Nemzeti Színházhoz köt szerződés. Eltávozott már Aradról Fülöp Imre, aki egy budapesti filmgyárhoz szerződött.

Aradi operett színtere. Gárdonyi Jenő és Komlós Elemér nagyszerű operettjének, a Tűzijátéknak pénteken volt a bemutató előadása Lugojon (Lugoson.) Kovács Imre színigazgató fényes kiállításban hozta színre az aradi szerzők darabját. A lugosi lapok a legnagyobb elismeréssel írják a Tűzijáték premieréről, amely elragadtatta a közönséget. Az aradi szerzők darabját áprilisban Déván mutatja be Kovács Imre színház-társulata.

Befiltott cluji (kolozsvári) lapok

Cluj. (Kolozsvár.) Metes Péter prefektus, mint a cenzurahivatal főnöke, vasárnap befiltotta az Ellenzék, az Ujság, Keleti Ujság és Hétfői Ujság című lapokat azzal az indoklással, hogy ezek a lapok az összes román hatóságok tevékenységét állandóan diszkreditálják, megakarják hiúsítani az ország konszolidálásának nehéz munkáját és a polgárok egyetértését és békés együttélését veszélyeztetik.

Zavarok a bélyegilleték körül.

Tegnap számunkban közöltük az aradi pénzügyigazgatóságnak azt a rendeletét, hogy a kereskedőknek és vendéglősöknek nem szabad a bélyegilletéket a közönség rovására írni. Egyben Pavelianu táblabírónak, az aradi árelenőrző bizottság elnökének nyilatkozatával is részletesen foglalkoztunk, mely szerint az árelenőrző bizottság megengedi, hogy a kereskedők a bélyegilletéket beleszámítsák az árakba. A vendéglősök és kávéosok

egy banival sem adhatják drágábban az áruikat a szigorúan megmaximált áraknál. Egy kisebb fajta vendéglőt is ugyszólván tönkre tette ez a súlyos megterhelés, ha a mostani maximális árakból kellene a súlyosan magas bélyegilletéket fizetni. A kereskedőknél egészen másként áll a dolog, mert a kereskedők portékái nincsenek megmaximálva és egész könnyen beleszámíthatják az általuk kifizetendő illetéket. A vendéglősök és kávéosok ipartársulatának küldöttsége ma felkereste Pavelianut, az árelenőrző bizottság elnökét, de Pavelianu táblabíró nyolc napra eltávozott Aradról. A vendéglősök és kávéháztulajdonosok persze most a legnagyobb bizonytalanságban vannak és nem tudják, hogy mit tegyenek. Jó lenne, ha Pavelianu táblabíró hazatéréseitől a pénzügyigazgatóság visszavonná azaz felfüggesztené rendeletét, vagy valami más megoldást találna mindaddig, amíg az árelenőrző bizottság meg nem állapítja, hogy mennyit kalkulálhatnak bele az ételek és italok áraiba bélyegilleték címén.

A világ leggazdagabb asszonya.

LONDON. A Daily Mail érdekes riportot közöl Suzuki asszonyról, aki a világ leggazdagabb nője. Husz évvel ezelőtt csekély vagyont örökölt férjétől, aki cukorgyártulajdonos volt Japánban. Azóta az asszony saját emberségéből szédítő vagyonra tett szert. Óriási ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi vállalatok vannak Japánban, Koreában, és Nyugat-Indiában. Ő irányítja az egész két-cukorkereskedelmét. Olom- és rézbányái, szesz, celluloid, gyapottfeldolgozó, acél, gummi, sör és hajógyárai vannak. Saját kereskedelmi flottája, több, mint egy millió tonnát ér el. Vállalatainak irodái vannak Előindában, Párisban, Berlinben, Newyorkban, Kaliforniában, Középamerikában és Délamerikában. — Egész Japannak és talán az egész világnak ma Suzuki asszony a leggazdagabb nője.

Zsarolni akart az Aradi Tükör.

A leleplezésekben utazó, Sulik Kálmán felelős szerkesztésében és Gellért Gyula kiadásában megjelenő Aradi Tükör meg akarta zsarolni Bittó Miklóst, az Arader Zeitung kiadótulajdonosát. Erről a zsarolási manőverről Bittó Miklós hozzánk intézett következő levele tanuskodik: Arad, 1921. március 5. Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének. Tisztelettel tudatom Önökkel, hogy a napokban megjelent az Arader Zeitung kiadóhivatalában Gellért, a Tükör tulajdonosa és felszólított, hogy adjam le 300 lei díjssal ellenében a Tükör számára is az Aradi Hírlapban megjelent, Hunyar volt felelős szerkesztő elleni nyilatkozatot. Mikor erre nem voltam hajlandó, kijelentette, hogy ellenben a Tükör szerkesztőségének már keszen áll egy közirata, amely eltiporja az Arader Zeitungot. Gellért ezen kijelentését negy tanus hallotta. Mely tanusokkal: Az Arader Zeitung kiadótulajdonosa: Mi. Bittó.

A levelet valódiságát mint tanuk Gardos és Almann írták alá. Az Aradi Tükör kiadótulaj-

donosa még más tisztességtelen dolgot is követett el. Az 6 kiadásában jelent meg Az aradi hadmihomosok hálóingben című brosúra. A röpirat megjelenése után felkereste Takács János bórkereskedőt, akit a röpirat szintén kipellengérezett és nyilatkozatot kért tőle a saját kiadásában megjelent röpirat ellen ugyancsak az 6 tulajdonában levő Aradi Tükör részére. A bórkereskedő nem tudván, hogy a röpirat szintén Gellért kiadásában jelent meg, a nyilatkozatot leadta a Tükör részére. Gellért még másoknál is megjelent hasonló cselekedet, de ezeknél nem ért el eredményt. Bittó Miklós most felszólítja mindezeket, hogy jelentkezzenek nála abból a cselekedetből, hogy együttesen tegyék meg a bűnvádi feljelentést az Aradi Tükör ellen a királyi ügyészségnél.

Egyébként ma arról értesülünk, hogy Bittó Miklós, az Arader Zeitung kiadótulajdonosa a királyi ügyészségen zsarolás címen megtekte a bűnvádi feljelentést Gellért Gyula, az Aradi Tükör kiadótulajdonosa ellen.

A megyei arvak három millió koronája.

(Haun Panou üdvözítése a megyei közigazgatási bizottságban.)

Ma délelőtt tartotta a vármegyei nagytermében rendes havi ülést a megyei közigazgatási bizottság Radu Panou pretektus elnöke alatt. A gyűlést, amely 10 órakor kezdődött és csak délután 2 óra előtt ért véget, dr. Beles Jenő alispán nyitotta meg. Beszédében üdvözölte Radu Panout, Arad város és a vármegye új prefektusát, aki ez alkalommal — ugymond először jelent meg a megye hivatalos képviselője előtt. Biztosítja a prefektust a bizottság összes tagjainak tiszteletéről és szeretetéről és reméli, hogy a prefektus hivatalnoktársainak teljes egyetakarása és megértése mellett a legjobban fogja magát érezni új hivatalában. Az alispán havi jelentését a bucaresti belügyminiszteriumnál, hogy a vármegyei hivatalnokok lehetőleg már a közeljövőben ugyanolyan fizetésben részesüljenek, mint az állami tisztviselők. Ezidőszent a két fizetés közötti különbség oly jelentékeny összeget tesz ki, hogy az tetemesen növelné a megyei hivatalnokok jelenlegi alacsony fizetését. Az alispán beszéde után dr. Marcoviciu árvaszéki elnök jelentette, hogy február hóban a restancia fokozódott, amennyiben sok olyan ügy került az árvaszék elé, melyet a még mindig változatlan politikai viszonyok miatt ezideig nem lehetett lebonyolítani. Magyarország ugyanis még mindig nem likvidált Romániával és ami-

kor az ügyiratokat átvették a megyei közigazgatás tisztviselőitől, nem jutottak hozzá az árvaszék teljes vagyonához, amennyiben az Aradról kivonuló munkásság már előzőleg elvitt az árvaszék pénztárából 3 millió koronát. Ezután dr. Bradean Atanáz megyei főorvos olvasta fel jelentését a megye egészségügyi viszonyairól. Február hónapban a megye egyes területein a vörheny- és kanyarójárvány átlag elég nagy mérvet öltött. A kanyaró különösen oly járványszerűen lépett fel, hogy a járvány terjedésének megakadályozása végett helyenként a községi iskolákat be kellett zárítani. Szörványosan, de számos községben vörheny is észlelhető. Mindkét betegség csak enyhén jelentkezett és feltűnő kevés halálzással járt. A kiütéses tifusz Kurticson és Borosjenőn megszünt ugyan, de Bokszegen annál hevesebben lépett fel. Itt az utóbbi hat hét alatt huszonegy kiütéses tifuszmegbetegedés történt, amelyek közül öt halállal végződött, azonban február 23. óta új eset itt sem fordult elő, úgy, hogy remélhető, hogy a közeljövőben a járvány itt is megszűnik. A borossebesi és kisjenői járás több községében, különösen ahol a lakosság patakvizet iszik, számos tifuszos lázmegbetegedés fordult elő. A nem ragályos betegségek közül a légzési szervek hurutos megbetegedései észlelhetők helyenként kisebbfokú halálzással. A főorvos ezután a kurti-

csi (kiütési) és a ternovai (tornovai) orvosi körzetek ujonnan beöltött állásairól számolt be és bejelentette, hogy Halmágyi (Nagyhalmágy) és Ologovác (Óthalom) orvosi állásait is hihetőleg már a közeli napokban be fogják tölteni. Sajtény és Szemlak kisközségek orvosi állásai a napokban a főorvosi engedély kikérésével fuzionáltak. Február hónapban a megye területén feltűnő nagy volt a csecsemőhalálozás, amelynek okát még nem sikerült felderíteni. Az aradmegyei kórháznál minden a legnagyobb rendben folyik, csak egy szemészeti osztály felállítására volna sürgős és égető szükség. Majd kihirdették dr. Dobos László szemlaci körorvost — és Molnár Janka gurahonci gyógyszerész oklevelét. Végül Oláriu Jusztin helyettes tanfelügyelő bejelentette, hogy február hónapban igen sok községben a rendkívül nagy fahiány miatt be kellett szüntetni az előadásokat. Kérte a bizottságot, intézkedjék az iskolák azonnal felfelújítása ügyében, úgy, hogy az előadásokat lehetőleg még ebben a hónapban zavartalanul tovább lehessen folytatni.

Ravasz bankszolga.

BUCURESTI. Különös módját találta ki a pénzszerzésnek Dobrescu Joan, a Marmorosch-Blank cég bucaresti intézetének egyik irodaszolgája. Egy szép napon megjelent a hivatalban és sirva panaszkodott, hogy a felesége hirtelen meghalt és nincs annyi pénze, amennyi a tisztességes eltemetéshez szükséges volna. A hivatalnokok megszánták a hűséges bankszolgát és gyűjtést indítottak a részére, amelyből igen tetemes összeg jutott az özvegyen maradt bankszolgának. De ezenkívül a bank tisztikara egy koszorút is rendelt és elhatározta, hogy ezt egy küldöttség személyesen fogja elvinni a halottasházhoz. A temetésre kitűzött órában megjelent a bank tisztikara és hivataloszolgák küldöttsége a bankszolga lakásán, ahol nem csekély csodálkozásukra a bankszolgát és feleségét terített asztal mellett, jóízűen falatozva találták. Ezek után a bankszolga már nem tagadhatta és belsmerte, hogy a szükség vitte erre a lépésre és távolról sem gondolt arra, hogy a temetési szertartáson küldöttség fog megjelenni. A ravasz bankszolgát feljelentették a rendőrségen.

Segélybélyeg az üzleti könyvekre. Az állampénztár figyelmezteti az érdekelteket kereskedelmi és ipari vállalatokat, hogy üzleti könyveiket minél előbb mutassák be az állampénztárnál segélybélyeggel való ellátás végett. Azok, akik készpénzben akarják a bélyegilletéket leróni, március 10-ig jelenjenek meg az állampénztárban, mert a következő ünnepek alatt a pénztár nem működik. Az üzleti könyveket ellenőrző bizottság nem sokára megkezdí működését.

H I R E K.

Ujarad — Aradmegyéhez tartozik

Megírta az Aradi Közlöny, hogy illetékes tényezők és szakértők most döntenek a megyék határainak új beosztása felett. Értesülésünk szerint Aradmegye határait nézve a döntés már kész, eszerint Ujarad Aradmegyéhez csatolódik. Ennek a döntésnek az alapján a város megvalósíthatja ama régi tervét, hogy Ujaradot Aradhoz csatolja.

— **Goldis — Erdély minisztere.** Bucuresti. A minisztertanács elhatározta, hogy a csatolt tartományok miniszteriumait újból felállítja. A minisztertanács az erdélyi miniszteri tárcát Goldis Lászlónak ajánlja fel. Goldis László, aki a feleségével hetek óta Alexandriában tartózkodik, már úban van hazafelé.

— **Voinich István meghalt.** Budapest. Báró Voinich István volt országgyűlési képviselő és főispán 65 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunyt politikus gróf Tisza István bizalmasa volt.

— **Sapleha elutazott.** Bucuresti. Sapleha herceg lengyel külügyminiszter csüörtökön este elutazott Bucurttól Varsóba. A pályaudvaron többen bucsuztatták el a lengyel külügyminisztert, akik között jelen voltak Averescu miniszterelnök, Take Jonescu külügyminiszter és neje, Argeloianu külügyminiszter, Nicoleanu generális rendőrprefektus.

— **Antiszemita-kongresszus.** Bécs. Március 11-től 15-ig Bécsben nagy antiszemita-kongresszus lesz.

— **Nikita temetése.** San-Remo. Nikita montenegrói király holttestét az itteni templomban a királyi család és az olasz király jelenlétében beszantellék. Az özvegy királyné számos montenegrói tisztet fogadott, akik hűség esküt tettek neki. — Páris. Nikita montenegrói király végleges temetése valószínűleg Cetinijében lesz.

— **A városi kertészet nyeresége.** Az aradvárosi kertészet tegnap készítette el az elmúlt év mérlegét, amely 56.000 lei tiszta nyereséget mutat fel. Lucaciu László Arad város első aljegyzője, aki a város részéről a kertészet felügyeletével van megbízva, kijelentette munkatársainak, hogy a városi kertészet az előző évben mindig deficitel dolgozott. A kertészet célja az, hogy a virágárak magas árait leörje, ami sikerül is, mert sokkal olcsóbban árul, mint az aradi virágkereskedők és mégis egy év alatt 56.000 lei tiszta nyereséget tudott felmutatni.

— **Kohn S. N. lakása.** A lakásbizottság szombati ülésén, mint megírtuk, a nemrég elhunyt Kohn S. N. háromszobás lakását Mladin Miklós volt alispánnak utalta ki, aki azonban a lakást nem fogadta el, mert közben megkapta a repatriált Parecz László mérnök ötszobás lakását. A lakásbizottság Kohn S. N. lakását Covaceviciu Ivan városi aljegyzőnek utalta ki. Az ő négyszobás lakását pedig Pocioianu pénzügyigazgatósági tisztviselő kapta meg, aki azonban a lakást nem fogadta el, mert kicsinynek tartja. A Kohn S. N. lakásában eddig albitetben lakó Schwartz, Zsigmond máshol kapott lakást.

— **Táncmulatság.** Az idény egyik legsikerültebb mulatsága zajlott le szombaton este a Fehér Kereszt nagyermben. Szalmáry Eteleka haladó növendékeinek próbáján a város közönségének elijéből összejött társaság világos reggelig mulatott együtt. A szépségverseny első díját, egy művészi dekorált cukorkás kórat, Reich Ella kapta. A második díjat Lipkovich Ella nyerte el. A fényesen sikerült mulatság főrendezője Altmann Ármán volt.

Eikobozták a Szépasszony Naplóját.

Vasárnap hagyta el a könyvkötészetet a napló, de ma hétfőn már az ügyészség megkeresésére Sommer Nándor vizsgálóbíró elrendelte a könyv összes példányainak elkobzását. Az aradi államrendőrség Deteschán-csoportjának detektívjei ma megjelentek a Szépasszony Naplója kiadóhivatalában és az ott talált könyveket lefoglalták. Körülbelül háromszáz naplót találtak mindössze. A büntető törvénykönyv

— **Tüntetés Becker Bébi ellen.** Budapest. Az Eskü-téri színházban tüntetés készült Becker Bébi színésznő ellen, akit legutóbb pornografikus képek miatt szabadságvesztésre ítélték. A tüntetést idejekorán leszerelték, de az előadás végén mégis a nagy tömegben búzbombát hajítottak.

— **Plágiumpörből rágalmazás.** Nemrégiben Klein Sándor aradi filmkölcsonző filmfelirat bírlása miatt plágiumpört indított Kleits Vilmos ellen. A járásbírósa annak idején lefolytatott tárgyalás során Klein Sándor közönséges lopással is megrágalmazta Kleits Vilmost, aki hatóság előtti rágalmazás címén feljelentette perbell ellenfelét. Ebben az ügyben szombaton volt a tárgyalás, amelyen Klein bocsánatot kért Kleits Vilmostól.

— **Felhívás.** Mindazok, akik nyomdászok árva gyermeket tartják, felkérlek, hogy legutóbb kiutalt segély-utalvánnyal Mády Sándor pénztárnoknál Fácán-u. 3a. alatt a déli órákban jelentkezzenek.

— **Hirdetmény.** A járványos betegségek elkerülése végett a tavaszi melegebb időjárás beálltával felhívom Arad város háztulajdonosait és lakosságát, hogy a házak udvarairól a téli időben esetleg összegyülemlett szemetet és trágyát annál is inkább takarítsák el, mivel ennek elmulasztása esetén az illetők ellen a legszigorubb kihágási eljárást fogom megindítani. Arad, 1921. március 3. (SS) Gritta Ovidiu Prefectul Polliiei, Seful sectiei administrativa (ss) Giurgiu Romul.

— **Az ércpénz bovatása Ausztriában.** Bécs. Február 24-től kezdve új alap szerint váltják be az arany- és ezüstpénzt. Egy tíz koronás aranyért 900 koronát, egy huszkoronásért 1800 koronát, egy százkoronásért 9000 koronát, az egykoronás ezüstért 37 koronát, két-koronásért 74 koronát, ötkoronásért 193 koronát, egyforintos ezüstpénzért 99 koronát, kétforintosért 198 koronát fizetnek.

— **Petri püspök temetése.** Budapest. Impozáns részvét mellett helyezték örök nyugalomra vasárnap Petri Eleket, a dumamelléki református egyház püspökét. A püspökségre Forgács Gyula pécsi lelkész és dr. Sebestyén Jenő theologiai tanár a jelöltek.

— **Eladták a város fáját.** Még annak idején, amikor Aradon nagy fajség volt, a város egy fatermelő erdélyi cégtől 1200 vagon fát vásárolt. De mielőtt a fa megérkezett volna Aradra, megszünt a fahilány. Mivel az 1200 vagon fa elszállítására oly nagy költségbe került volna, hogy az telemesen megrágitotta volna a fa árát az aradi árakhoz viszonyítva, a város felajánlotta a fát megvételre Clujnak (Kolozsvárnak.) Ma érkezett haza Clujról (Kolozsvárról) dr. Angel István helyettes polgármester, aki kijelentette munkatársainak, hogy Cluj (Kolozsvár) átveszi a felajánlott fát, de egyelőre 9825 köbméter fát vesz át és az érte járó összeget 884.295 leit átutalja a városnak, amelyre már 250.000 lei előleget is adott.

248. §-a szerint a közérkölc ellen vétő könyv szerzői és kiadója ellen megindul az eljárás. Miután az államügyészség a Szépasszony Naplóját is ilyennek nyilvánította, hat havi, az árusítói pedig három havi elzárást kaphatnak. Az ügyészség, mint értesülünk, a könyv kiadója ellen még árdrágitásért is eljárást fog indítani, mert túlmagasnak tartja a könyvnek 50 leiben megállapított árát.

— **A modern pap.** Róma. XV. Benedek pápa fogadta Róma böjti prédikátorait és kifejezte elöttük, milyennek kell lennie a nép papjának. A híszónok feladata, hogy a népnek visszaadja szellemi életét, éppen ezért egyszerű szavakkal, könnyen megérthető formában beszéljenek a néphez.

— **Footballbajnokság.** Budapest. Harmincezer főnyi közönség előtt tartották meg vasárnap a footballbajnokság döntő mérkőzését. A Magyar Testgyakorlók Köre 3:1 arányban legyőzte a Ferencvárosi Tornaklub csapatát.

— **Felosztották Benkő Frigyes birtokát.** Az aradi törvényszék nagy tárgyalótermében tartotta az agrárbizottság ma délelőtti ülését. Több apróbb ügy tárgyalása után Benkő Frigyes 2800 holdas birtoka került felosztásra. A birtok Székudvar, Gyulavarsánd, Nagypél és Ottlaka határaitban van.

— **Táncmulatság.** Szalmáry Eteleka tánciskolájában vasárnap, 14-én 3 órakor új gyermekcürzus nyílik. Beiratkozás ugyanakkor a Krispin-teremben.

— **Üngylikos miniszteri tanácsos.** Budapest. Olgyay László földmívelésügyi miniszteri tanácsos agyonlötöte magát.

— **Életunt leány.** Colcea Karolina brádi tizenhat esztendő leány tegnap délután Brádon felakasztotta magát. Az aradi királyi ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **Popovici Aurél az orvosszakértők előtt.** Az aradi királyi törvényszék orvosszakértői tegnap vizsgálták meg Popovici Aurélt, a sikkasztással vádolt polgármesteri titkárt. Tudniillik a múlt hónapban megtartott tárgyaláson a bíróság a védelem kérésének helyt adva, elrendelte Popovici elmebeli állapotának megvizsgálását. Az orvosszakértők Popovicit „korlátolt”-nak minősítették. Ez nagyban fogja enyhíteni a bíróságnak a legközelebbi tárgyaláson hozandó ítéletét.

— **Evakuálás.** Ma délután tartotta az ötös evakuáló bizottság rendes havi ülését a városi prefektúrán.

— **Ne felejtse el, hogy értékes és olcsó műtárgyakat csak a Képző- és Iparművészeti Szalonban vásárolhat. Vételekötézettség nélkül megtekintheti a kiállítás a kulturpalota kistermben.**

— **Nyilvános köszönet.** Az arad. Patronázs egyesület nevében őszinte hálás köszönetemet fejezem ki Dörner Jolán, Karácsonyi Juci, Anyos Blanka, Nagy Erzsi-ke, Robitsek Dusi, Bodnár Klári, Gelényi Hajnalka, Holota István-é és Balla Irén urhölgyeknek, mint Ungár Imre dr. főtisztelendő, Metzger Márton dr., Takács Mihály, Péter Ervin, Kubelka Ferdinánd és Bodnár László uraknak, akik a vasárnap délutáni „Haladás” előadáson szíves közreműködésükkel nagy erkölcsi sikert szereztek az Egyesületnek. Ugyszintén hálás köszönetemet fejezem ki mindenkinek, akik felülfizetésükkel, adományaikkal és mindennemű jóakarattal az egye-

sületet támogatni szívesek voltak. Vajda Zsigmondné elnök.

— **Döntés Nyugatmagyarországról.** Páris. A nagykövetség konferenciája a nyugatmagyarországi kérdésben a következőképpen döntött: Ausztria és Magyarország között a határ lényegében ugyanaz marad, amit a trianoni és a st.-germaini békeszerződés megállapított. A nagykövetség konferencia által aláírt tárgyalások csak a vizek folyására és valamely földdarabnak együttartására vonatkozhatnak.

— **Üngylikos urilasszony.** Orsováról érkezik az a hír, hogy egy ottani tekintélyes nagykereskedő felesége, Fuhr Zsigmondné üngylikossági szándékából a Dunába ugrott és dacára annak, hogy közben végignézték a szerencsétlen asszony halálusáját, nem lehetett megmenteni. Az üngylikosság oka állítólag az, hogy Fuhrné felnőt fia három hónappal ezelőtt eltűnt otthonról és azóta nem érkezett hír róla. Fuhrné, aki rajongásig szerette fiát, nem tudta a csapást elviselni és már régóta tervezte, hogy véget vet életének. Az üngylikosság mély megdöbbenést keltett Orsován.

— **Elitelt aradi ékszerlovajok.** Megírtuk annak idején, hogy Fürst Sarolta aradi urinőnek másfél millió korona értékű ékszerét ellopta Sipos József komornyik, Radics Kálmán barátja rábeszélésére. A lovajokat Budapesten elfogták s mint most jelentik, a törvényszék Sipost másfélévi börtönrre, Radicsot pedig két és félévi fegyházra ítélte.

— **Caruso él?** Az egész világ sajtóját bejárta nemrég egy amerikai hír, amely szerint Caruso, a világhírű tenorista meghalt. Budapesti tudósítónk most azt táviratozza egy Washingtonból kelet távirat nyomán, hogy Carusot harmadszor megoperálták. Miután feltehető az, hogy a halott Caruson nem végeztek operációt, valószínű, hogy Caruso nem halt meg. Annyit azonban mindenesetre elért ezzel a halálhírrrel, hogy az egész világ sajtója elparentálta, sőt a legtöbb lap hasábos hírekkel foglalkozott az elhunyt világhírű énekes halálával. Reklámnak ez nem is rossz.

XXXXXXXXXXXX

Egy kis irigység.

(Az osztrák sajtó Hegedüs pénzügyminiszter politikájának sikeréről.)

BÉCS. A bécsi lapok rámutatnak a magyar korona árfolyamának Zürichben mutatkozó javulásával arra, hogy Hegedüs Lóránt magyar pénzügyminiszter intézkedéseinek ugylátszik megvan a sikerük. A tegnapi napon ugyanis Zürichben a magyar és osztrák deviza egy szintvonalon állott. Az *Extrablatt* vezércikkében többek között ezeket mondja:

— Bizonyos rossz érzéssel kell tekintenünk arra a javulásra, amelyet a magyar korona felmutat, mert a magyar valuta javulása azt mutatja, hogy a magyar pénzügyminiszter megtalálta azt az utat, amit az osztrák kormány mindegyideig nem tudott megtalálni. Magyarország pénzügyi helyzetét ime kedvezőbben ítélik meg a nemzetközi piacon, mint az osztrák pénzügyi helyzetet és ennek következtében Ausztria kénytelen a Magyarországból behozott élelmicikkeket jelentékenyebben magasabb áron megfizetni.

Munkások

munkások ellen.

(Leleplezések egy munkásvezér üzleteiről.)

Az Aradi Közlöny irt arról a bombamerényletről, amely a múlt év szeptemberében a newyorki Wallstreten levő milliárdos negyedben Morgan bankháza közelében történt s amelyeknek számos emberélet esett áldozatul. Mindaddig az volt a vélemény, hogy Morgan és a milliárdos negyed többi gazdagja elleni merényletről van szó. Most azután egy newyorki levél tüzetesen kifejti, hogy mire vezethető vissza a véres merénylet. A levél többek között ezeket mondja:

A múlt év szeptember 16-án a déli órákban a Morgan és társa bankház közvetlen közelében ütött kopott kocsi állt meg a kincstári palota előtt, amelynek lépcsőjéről annak idején Washington proklamálta az Egyesült-Államok függetlenségét. Hirtelen sárgásan lobbanó fény és rémes dörgés reszketettette meg a levegőt, borzalmas ordítás, majd a milliárdos negyed romhalmazában ropogás halatszott. Azután beállott a rémület halálos csendje, majd a félelem felkorbácsolta az emberi szenvedélyeket és pánik ülte meg a lelkeket. Az ócska kocsi rakomány meggyült, 25 ronggyá tépett ember hevert az utca kövezetén, 150 ember összeroncsolt tagokkal véresen és jajgatva menekült s ezek közül is 14 életét vesztette. Egy pillanat alatt három millió dollárnyi érték pusztult el. Azonnal végig süvített az utcákön a kiáltás:

Anarchista-merénylet! Merénylet Morgan és a kincstári palota ellen!

Több irányban megindult a vizsgálat. A rendőrség Morgan titkosügynökei, a leghiresebb magánügynökök, állami hatóságok, tisztviselők, a szövetségi kormány kutattak, nyomoztak. Hetekig hiába fáradoztak és azután csend lett. Amerika rohanó életében a dolog felett hamarosan napirendre tértek.

A véletlen úgy hozta magával, hogy novemberben vizsgálatot indítottak a newyorki építőipari szakszervezet ellen. A vizsgálat során kiderült, hogy munkásvezérek zavargásokra izgatták embereiket s azután munkástársaik és az éhező tömegek háta mögött tárgyalásokat folytattak a munkaadókkal, nem kevesebb, mint 25 ezer dolláros megvesztegetési összegért zsebeltek be s azután a munkások mozgalmát leszerelték. A vizsgálat során kiderült esetek száma oly nagy, hogy a sztrájk fegyverének üzletszerű kihasználásáról lehet szó. A munkásvezérek erre használták fel a szervezetek erejét. Hogy mennyit keresnek az amerikai munkásvezérek, arra jellemző példa Brindellnek, a newyorki szakszervezetek

vezetőjének jövedelme. Brindell az 5000 dockmunkás mindegyikétől havi 50 centet kap, tehát évente 30 ezer dollárt keres. A szakszervezeti ház a feleségéé és minden szakszervezet, amely a házban ülést tart, külön tartozik fizetni az asszonynak. Brindell volt a teljes hatalmú diktátora a newyorki építőipari szakszervezetnek. Csak egy szakszervezet nem engedelmességet tett neki: a zuzómunkások szervezete, amelynek tagjai lengyelek és skandinávok. Ez a szakszervezet jó hírnévnek örvendett, mert rendes munkát végzett és nem használta fel a sztrájk fegyverét minduntalan béremelésre. Brindell elhatározta, hogy ezt a szakszervezetet elteszi az utból.

Uj zuzómunkás-szervezetet létesített, amelynek tagjai edénymosogatók, hajószolgák és munkanélküli alakok lettek. A régi szervezet Gombertz Sámuel és a munkás-szövetséget hívta segítségül, de mindkettőnek értésére adták, hogy Brindell hatalma megtámadhatatlan. Az építőipari szakszervezetek terrort fejtettek ki a régi szervezet ellen. Ahol ennek tagjai dolgoztak, ott Brindell emberei be szüntették a munkát. A vállalkozók végül is kénytelenek voltak kizárólag Brindell embereit alkalmazni és a munkásvezér akarata előtt meghajolni. Így azután a régi szervezet tagjai munka nélkül maradtak és állást könyörögtek munkástársaiktól. Ha munkát kaptak oly helyen, ahol Brindell emberei dolgoztak, előbb munka-engedélyt kellett szerezniök a vezértől, aki csekély 50 dollárt kért az engedélyért. Ezen kívül a munka- vagy csoportvezető még heti 5-10 dollárt vont le a bérükből, amiből ő is megkapta a maga részét. A régi szervezet munkásainak helyzete egyre nyomasztóbb lett; egyedüli reményük a tőzsde-palota építése volt. De a terror itt is működött. A dolgozni akarókat kizárták és kitétték a nyomornak, éhségnek, kétségbeesésnek. Ez szeptember 15-én történt. Másnap történt a borzalmas robbanás. A bombát az új építkezésnek szánták a végleg elkeseredett munkanélküliek. A sors szeszélye folytán Brindell egyetlen emberének haja-szála se görbült meg, ellenben ártatlan emberek életüket veszítették.

Közgazdaság.

= A valutapiac. Arad, március 7. Dollár 72.5, марка 1.23.

= Uj kivitel vámok. Bucaresti. A központi vámigazgatóság jelentése alapján a pénzügyminisztérium a petroleum és annak melléktermékeire vonatkozólag a következő új exportvámteteleket állította be: Nehéz és könnyű benzin waggononként 11 ezer lei, világító petroleum waggononként 4000 lei, könnyű olaj 3500 lei és nehéz olaj 7000 lei waggononként. Ez export-vámok

azonnal hatályba lépnek, amint az erre vonatkozó rendelet a Monitorul Oficialban megjelenik.

Az oroszországi ellenforradalom

Helsingfors. Hírlik, hogy a kronstadti matrózok hatalmukba kerítették az egész félszigetet és elfogták a kommunistákat, akiket részben megöltek. Kronstadban Kozlovosky tábornok elnöklésével ideiglenes kormány alakult.

— Paris. Revali jelentés szerint Oroszországban a bolsevista-ellenes zavargások egyre vehemensebben folytatódnak.

Magyar írók — egymás ellen.

(Bródy Sándor megtámadta Gárdonyi Gézát.)

BUDAPEST. Bródy Sándor, a kiváló magyar író a Bécsben megjelent Uj Könyv című folyóiratban burkolt formában támadást intézett Gárdonyi Géza ellen. Ebből az alkalomból az Uj Nemzedék munkatársa Egerben felkereste Gárdonyi Gézát, aki a támadásra elmondotta, hogy Bródy egy ízben Herczeg Ferencet is megtámadta. Gárdonyi szerint kár Bródy Sándorért, mert nagy tehetség és ő az egyetlen a zsidó írók között, aki valamennyire közel tudott férkőzni a magyarsághoz. Különben nem is tudja, hogy miért haragszik rá Bródy, valószínűleg azért, mert el fogadta a Magyar Írók Szövetségének tiszteletbeli elnökségét. Kijelentette Gárdonyi, hogy őt az egész dolog nem érinti, csupán az bántotta, hogy Bródy az ő apjának nevét is belekeverte a támadásba. Elmondotta azután, hogy nyolc év óta nem adott ki egyetlen könyvet sem, s most tíz kötetre való kézírata van a fiókjában. Szindarabot nem ír, mert a budapesti Nemzeti-Színháznál mostohán bannak darabjaival.

Erkölcsei züllöttség.

Köln. A Kölnische Zeitung megdöbbentő képét adja Hamburg züllött erkölcsének. Az adatokat a hamburgi erkölcsrendészeti bizottság jelentéséből vette ki. A jelentés szerint a hamburgi rendőrség ezernél több éjszakai mulatót ismer. Azt is tudja, hogy ámbár az éjszakai mulatóknak nincs italmérségi engedélyük, nagyban hódolnak bennük az alkohol-élvezetnek. A jelentés ezután ezeket mondja: Hamburgban a háboruból elrendelt korai záróra különös és szomorú állapotokat teremtett. Egész társaságok, házastársak, fiatal emberek és leányok a vendéglő vagy kávéház bezárása után az éjszakai mulatókba vonulnak, ahol nagy ivásokat rendeznek és táncolnak. A szégyenérzet eltűnik az elvhajhászásban s érkeket a legborzalmasabb módon felkorbácsolják. Mind eddig semmi sem történt e kicsapongások megszüntetésére. Remélhető azonban, hogy mindez csak átmeneti jelenség, amelyet a

német nép egészséges erkölcsi érzéke le fog győzni.

Gyilkossággal vádolt képviselő.

Bucaresti. A kamara szombati ülésén Zamfirescu elnök Trofurov besszarábiai képviselő mentelmi jogának felfüggesztését és kiadatását kérte. Trofurovot ugyan is Spanescu orosz származású bucaresti milliomosnö títokzatos meggyilkolásával kapcsolatban bűnrészesnek tartja a rendőrség és ezért kérte kiadatását. A kamara egyhangulag felfüggesztette a képviselő mentelmi jogát és elhatározta kiadatását.

Mozsi.

A mozgóképszínházak műsora. Március 9-én az Apollóban: Newyorki próbabábu. Amerikai dráma. — Az Uránában: Judex. Bűnügyi dráma. II. rész.

„Judex” II. — az Uránában. Fel van adva a kérdés: ki Judex? Nemes arcát nem takarja álarc, férfiasan imponáló természet nem borítja jelmez s még sem tudjuk ki Judex, mi vezérli igazságos és bátor tetteiben. Favraux bankár elnyerte méltó büntetését, leányát, Jaquelinét pedig elrabolják a közönség által már ismert gonoszlevők, akiknek karmai közül Judex a dráma második fejezetében kimentti a fiatal asszonyt. A második részben teljes érdekességében bontakozik ki az idegizgalmas cselekmény. Diana Monti kalandornő, aki szerelmét színelve közeledett a bankárhoz, nem akar belenyugodni abba, hogy a sors keresztülhuzza számításait. Bűntársával kimegy a temetőbe, hogy meggyőződjék a bankár haláláról s döbbenéssel konstatálja, hogy a holttest hiányzik a koporsóból. Irgalmatlan hajsza indul meg a bankár felkutatására, egyben pedig a bűnös társaság el akarja tenni láb alól Jaquelinét, nehogy utjukban legyen. Judex azonban mindentől ott terem ahol veszély van s ahol az igazságnak győzedelmeskednie kell a gonoszlevők fölött. A második fejezet, amelynek kiállítására ép oly művészi mint az első volt, kedden mutatja be az Uránia színház. Az Apolló színház kedden és szerdán Mollie Kinggel, a Keltős kereszt titkának főszereplőjével a „Newyorki próbabábu” című modern amerikai drámát vetíti, amely eredetiségével és koncepciójával vonja magára a közönség figyelmét, míg csütörtökön Judex II. fejezetét kezdti vetíteni az Apolló is.

A szerkesztőségtől

KÁROLY JÓZSEF

felel.

BONNBEVÁLTÁS!

alkalmából ajánlok:

Házakat: Bér- és magánházakat elfogadható lakásokkal a város minden részében. Eötvös-utcában emeletes bérházat üzletekkel.

Szülőket: Barackán uri minta szülő 7 kat. hold, kolnával, teljes berendezéssel és felszereléssel. Gyorokon uri minta szülő 2 kat. hold, uri kolnával, nagyszerű berendezéssel és felszereléssel. Központtól 5 perc.

Telkeket: Neuman Samu-ut 92. számú szülővel beültetve, kis házzal. Építkezésre kiválóan alkalmas. Radnai-úti vámház mellett 300 □-öl beltelek. Arad határában tanyai gazdaság épületekkel és felszereléssel.

Üzletek: Deák Ferenc-utcában fűszer, csemege és élelmiszer üzlet teljes berendezéssel, áruval és italmérséssel. Nagyszalontán szálloda, kávéház és depó házzal együtt a legforgalmasabb helyen. Valamint többrendbeli más üzlet házzal és italmérséssel.

BETTELHEIM, Arad, Atilla-lér 2. l. 4. vagy Fehér Kereszt kávéház. — 927

Apró hirdetések

Levelezés.

KORREKT URIEMBER barátságát keresem, akit mindenben támogalom lenne. Leveleket „Csútság” jellegre Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 10465

HARMINC-HARMINCÖT EVES nővel, kinek háza és 10.000 lei készpénze van és a háztartásban jártas, közös háztartásra lépnek. Teljes című leveleket „Remény” jellegre a kiadóba kérek, Titoktartás becsületbeli kötelesség. 934

Házasság.

HUSZONKÉT EVES, polgári családból származó háziasan nevelt intelligens izr. leány férjhez menne oly önálló iparos, vagy kereskedőhöz, aki öt megbecsülne. Stafirungon kívül negyven ezer lei hozománya van. Diszkréció közös érdek, csakis teljes című levelek vételnek figyelembe. „Hűség” című jellegű leveleket Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 10464

Alkalmazás.

HÁZVEZETŐNŐ helyben, vagy vidékre ajánlkozok magányos urhoz. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10466

HÁZIVARRÓNŐ házakhoz ajánlkozok 25 lei napidijjal Közép-utca 9. 926

MOSNI, VASALNI házakhoz ajánlkozom. Strada Cosbuc (Wesselényi-utca 20a) 930

MINDENES főzőnő és egy középkorú nő gyermek mellé felvétetik. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10465

TANULÓ fiúk fizetéssel felvétetnek Sliaszny kaptafagyarában. Purgly Lajosné-utca 121. 932

GYÓGYSZERESZGYAKORNOKOT vagy gyakorlatnokot keres Székely Zoltán gyógyszerész, Csermő. 938

PESTÉK, fűszer, csemegé szakmában teljesítést látás tösebbi kereskedő segéd alkalmazást keres. Cím: Boross Béla, Varlassy József-utca 5. szám. 909

Lakás.

KÜLÖNBEJÁRATU bútorozott szoba kerestetik belvárosban egy ur részére. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10466

EGY BÚTOROZOTT SZOBA kiadó Földspacher-utca 12. szám. 936

ELCSERELNEM modern, háromszobás lakásonat esetleg kisebbel, Thököly-tér közelében. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10465

BÚTOROZOTT szoba, esetleg teljes elátással fiatal ember részére kiadó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10465

Vétel és eladás.

GYERMEKÁGY, ruganyos matraccal eladó Batthyány-utca 23. I. em. jobb oldal. 0713

ZÖNGORA, bútorok, függönyök, szőnyegok, képek, falóra, servicok, és szent-tartók eladók. Magyar-u. 7b. 942

PETROL SZÁLLITOK nagyban 2.60-ért „Pruna” Bank Marosillye. 923

MOTOR ALLOMASNAL levő bódé elutazás-miatt eladó. 931

ELADÓ folyosóhoz való ablak, kúba való vascső kuttal, egy nagy tekno, egy nagy dásza, két nagy láda, és két zircon. Sága, Strada Ionescu (Trefort-utca) 34. szám. 928

HARMINC CSALÁD méhecske 3 keret-soros Neiszer kaptárakban kisebb tételben is, eladó Oszentannán Zélmger Jakabnál. 933

EGY átdolgozott szalon olcsón eladó Fischer-Eliz-palota, kárpitos. 922

TUKRÓS HALOSZOBA berendezés, ruganyos matraccal, márványlappal olcsón eladó Varlassy József-utca 32. sz. alatt. 924

V. MISSIR Fil Co. S. A. nagy divatáruháza megnyílt

Legmodernebb szezon ujdonságok és finom cipők kaphatók. Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 9.

GYÖNYÖRŰ fehér spitzköllyök, 3 hónapos, 100 leiert eladó. Strada Siminariului (Sina-utca) 7. ajtó 2. 10466

EREDETI művészi olajfestmények, angol rézinszetek, skuns-böa, tányérok, ládak, hat személyes finom szervizek, dupla fedelű férfi arany zsebóra láncsal, új himzett zsebkendők eladók Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 3. 940

MÉHEK 5 család Boczonádi kettős kaptárban Opécska állomáson eladók. 937

ANTIK és modern porcelánt, bútor, szőnyeget festményeket, ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Állandó kiállítás, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

EGY Hofher Schranz gyártmányú 8 lóerős eredeti magánjáró cséplőgarnitúra eladó Hönigesz Félixnél, Ujszentanna. 783

EGY Kölber gyártmányú hímő és egy batár eladók. Megtekinthetők Perényi-utca 16. ház mesternő utján. 809

LAKASBERENDEZÉS ELADÓ. Megtekinthető naponta d. e. 10-12 és d. u. 4-8. Str. Consistoriului (Batthyány-u) 30., fészint jobbra. 885

Ingtalan.

REPATRIÁLTAKTÓL a belváros közepében házat vennék. Lövész-utca 4a) 10464

EMELETES bérház belvárosban előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Cím a kiadóba. 925

VIRÁG-UTCA 9. számú sarokház eladó. 919

Uzletek.

VENDÉGLŐ, FÜSZERÜZLET, tűzfakereskedés országút mellett, vasút állomással szemben azonnal eladó. Bővebbet a tulajdonosnál Ujarad, Pásztor-utca 23. 939

Sokkal olcsóbban építetek

szabadalmazott üreges betonkövekből, mint téglából, földszintes vagy többemeletes lakó, gyár- vagy gazdasági épületet. Rendkívüli gyorsaságot, azonnali szárazságot, jó tűlhetőséget garantálom. Tervezés, költségvetés-kivitel, ügyben felvilágosítás díjmentesen.

Steiner József

okt. építész, okl. közgazdasági mérnök építőmester. Irodák: BUDAPEST, I. Gellért-tér 3. Telephon: József 35-67. ARAD, Str. Cloșca (Szt. László-u.) 7. Telephon: 3-26.

E K É K E T,

KUKORICAVETŐGÉPEKET, EXSTIRPATOROKAT, stb.
 DRÓTSZEGEKEKET, KASZÁKAT, LÁNCOKAT, SZÖLLŐ-
 PERMETEZŐKET, stb.
 RÉZGÁLICOT, KENPORT, GUMMITÖMLŐKET, stb.
 MINDENNEMŰ MŰSZAKI CIKKEKET, GÉPOLAJOKAT, stb.
 raktárról azonnal szállít nagyban és kicsinyben az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

SIBIU (Nagyzeben), Salzgasse 22., valamint annak fiókja: Segesvár, Balergasse 47. és raktára: Hann és Társa R.-T. Cluj (Kolozsvár), Heitai-u. 3. 194

Ellátás.
HIVATALNOKNÓ lakást, ellátást kaphat özv. urinónél. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10465

Különféle.
GYORSAN LEBONYOLITHATÓ reális üzlethez 25-30.000 leiel társulnék. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10466

ESTI ES DELUTANI varró-szabászat tanfolyamra jelentkezhetnek. 2-6-ig Plata Catedral (Tököly-tér) 6. 10466

100 köbméter tölgy rönkfa
eladó. 10466
Purgly-Lajosné-utca 174. sz.

Temesvári Egyesült Olaj- és szappanművek gyári lerakata. Mosó-, pipere- és borotva-szappanok
gyári áron kaphatók

Lorenz-cégnél
Arad, Str. Motlanu (Forray-u) 10465

Regatul Romania Iudicatoria de ocol Arad 367. G./3-1921.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.
Az aradi kir. lárásbírósnak fenti számú végzése folytán Laschek Frigyes végrehajtató javára, Vas Andor végrehajtást szenvedő ellen 220 lei tőke követelés és 53 lei 75 bani költség kielégítésére lefoglalt és 2500 leire becsült ingó Aradon, Orczy-utca 5. számú házban 1921. évi március hó 9. napján délután 3 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet igéro vevőnek elfognak adatni. Aradon, 1921. évi február hó 22-ik napján. 935

Oláh Imre, bírósági kiküldött.

PALMA

kaucsuk sarok mindezt kapható

Legjobb a

Mercedes-kéítő

Mindenütt kapható. 10466

Kereskedők figyelmébe

Nagy harisnya raktár valamint nagy rövidáru raktár szolid kiszolgálás mellett.

Alexandru Krammer Str. Motlanu (Forray-u) 8.

Meszelők, le, marha a kefék

mindennemű nagybani raktára. Viszont eladóknak rendkívül jutányos árak. Nagy utcaokosarak féláron kaphatók. 893

VAKOK BOLTJA

Arad, Bulev. Reg. Maria (Andrássy-tér) 3. (Bejárát a Tabajdy Károly-utcaiban)

Bel- és külföldi különlegességek érkeztek.

George Wajdits

„Józus Szive” gyógyszer-tára Bulevardul Regale Ferdinand II. (József főherceg-utca) 11. 40381

Lazarovitz ügynökség

Temesvár, Merozy-utca 2. sz. Vesz és elad:

- Házakat és palotákat,
 - Földeket,
 - Vilákat és kastélyokat,
 - Gazdaságokat,
 - Kávéházakat és vendéglőket,
 - Gyárakat,
 - Gyógyszertárakat, stb.
- egyáltalán minden szakmához tartozó ingatlanokat és felkéréseknek mindazon ügyfelek, kik ilyen ajánlatokat tehetnek, hogy azt pontosan körülírva az ár megjelölésével, esetleg fénykép mellékeléssel fenti ügynökséghez juttassák

Kerékgyártó ipar részére:

... kiváló minőségű kőriska korlátokat, kullót, lócsat, szil és kőriskókat.

Kádár ipar részére:

... azonnal szilgyongatást.

Gyár ipar részére:

... Türeszelt tölgy, kőriska és szil anyagokat ajánl.

Aradvidéki Fatormelő RT. Kiszend.

Tolop és közp. iroda: ... Kiszendő. Agya.